

Fiche 1: Voorstel voor een Kaderbesluit ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit

Titel:

Voorstel voor een Kaderbesluit van de Raad ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit

Datum Raadsdocument: 24 februari 2005
Nr Raadsdocument: 6582/05
Nr. Commissiedocument: COM(2005) 6 final
Eerstverantwoordelijk ministerie: Justitie i.o.m. FIN, BZK, BZ, DEF

Behandelingstraject in Brussel: Multidisciplinaire Raadswerkgroep Georganiseerde Criminaliteit/Droipen, Comité artikel 36, JBZ-Raad

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Het ontwerp Kaderbesluit bestrijding georganiseerde criminaliteit vervangt het Gemeenschappelijke Optreden¹ van 21 december 1998 inzake de strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie in de lidstaten van de Unie om op deze manier een effectievere bestrijding van georganiseerde criminaliteit te realiseren. De gekozen vorm van kaderbesluit maakt het mogelijk om eenzelfde benadering te kiezen ten aanzien van zowel terroristische organisaties als georganiseerde criminaliteit.

Het ontwerp Kaderbesluit houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen sinds 1998, zoals de VN Conventie inzake Transnationale Georganiseerde Criminaliteit en het Kaderbesluit inzake Terrorismebestrijding van 2002.

Het ontwerp Kaderbesluit beoogt de definitie van misdrijven, alsmede de minimale hoogte van de maximumstraffen ten aanzien van natuurlijke en rechtspersonen te harmoniseren en verplicht lidstaten noodzakelijke maatregelen te nemen om de strafbaarstelling van het leiden van en deelnemen aan een criminele organisatie te verzekeren. Tevens bevat het Kaderbesluit bepalingen inzake strafverhogende en –verlagende omstandigheden en aansprakelijkheid van rechtspersonen alsmede bepalingen inzake vestiging van rechtsmacht en onderlinge coördinatie van strafvervolgingen (eventueel met behulp van Eurojust).

Rechtsbasis van het voorstel: Artikel 29, 31 lid 1, onder e, en art. 34 lid 2, onder b, van het EU-verdrag.

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement:

Raad met eenparigheid van stemmen, raadpleging Europees Parlement.

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t.

Subsidiariteit en proportionaliteit:

Subsidiariteit: gematigd positief; het voorstel beoogt de bestrijding van georganiseerde criminaliteit te versterken door het harmoniseren van wetgeving in de lidstaten. Gelet op het doorgaans grensoverschrijdende karakter van georganiseerde criminaliteit is er op zichzelf reden dit op EU-niveau te regelen. Wel dient goed te worden nagegaan welke concrete toegevoegde waarde dit instrument heeft voor de versterking van de samenwerking tussen de lidstaten.

Proportionaliteit: gematigd positief; een kaderbesluit is het aangewezen wettelijke instrument voor de harmonisering van wetgeving. Wel dient bij de definitie in de nationale wetgeving van deelneming aan

¹ Een Gemeenschappelijk Optreden is een instrument dat dateert van voor het Verdrag van Amsterdam. Het heeft een juridisch zwakkere werking dan het instrument van het kaderbesluit.

een criminele organisatie en bij de wettelijke strafbedreigingen aan de lidstaten voldoende ruimte te worden gelaten om het instrument op evenwichtige wijze in te passen in hun nationale systemen.

Consequenties voor de EU-begroting: Geen

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger:

Geen. In de Unie bestaat reeds een Gemeenschappelijk Optreden. Verder kent Nederland al een strafbepaling (artikel 140 WvSr) die grotendeels aan het voorgestelde voldoet. Voor de Nederlandse praktijk zal het voorstel naar verwachting dan ook geen noemenswaardige wijzigingen meebrengen.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering):

Zoals het voorstel thans luidt, zou het tot wijziging van het strafmaximum van artikel 140 lid 3 Wetboek van Strafrecht leiden.

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerking treding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid:

Datum is nog niet gedefinieerd

Consequenties voor ontwikkelingslanden: geen

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Nederland hecht eraan dat de onderlinge aanpassing van materieel strafrecht primair tot doel heeft om de strafrechtelijke samenwerking te vergemakkelijken en dat deze betrekking heeft op gebieden van ernstige criminaliteit met een grensoverschrijdende dimensie. Het onderhavige voorstel om de strafbaarstelling van leden van of deelneming aan een criminele organisatie te harmoniseren past in die benadering. Nederland ondersteunt verder het oogmerk van de Commissie om het Gemeenschappelijk Optreden uit 1998 om te zetten in een instrument met een meer verplichtend karakter.

Nederland kent een tamelijk ruime strafbaarstelling van deelneming aan een criminele organisatie (artikel 140 WvSr), die voldoet aan de in het voorstel van de Commissie vervatte definitie. De toegevoegde waarde van het voorgestelde kaderbesluit moet volgens Nederland vooral worden gezocht in een onderlinge afstemming van definities tussen de lidstaten. Van het effect van de voorgestelde minimumharmonisatie van maximumstraffen op de bestrijding van georganiseerde criminaliteit koestert Nederland geen overdreven verwachtingen. De effectiviteit van die bestrijding is vooral afhankelijk van de mate waarin de rechtshandavingsdiensten van de lidstaten onderling goed weten samen te werken. Wat de harmonisatie van strafmaxima betreft zal enerzijds het voorstel moeten worden getoetst aan de thans in het Nederlandse strafrecht geldende strafmaxima voor leiding geven en deelneming aan een criminele organisatie en anderzijds ook afstemming moeten worden gezocht met reeds bestaande kaderbesluiten waarin voor specifieke delicten (zoals drugshandel en mensenhandel) een strafverhogingsgrond is opgenomen voor 'in het kader van een criminele organisatie' gepleegde strafbare feiten.